

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT
2018**

Probă scrisă

**LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ ȘI UNIVERSALĂ PENTRU COPII, LIMBA ȘI LITERATURA
MAGHIARĂ MATERNĂ, MATEMATICĂ, METODICA PREDĂRII ACESTORA
(ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR ÎN LIMBA MAGHIARĂ)**

Varianta 2

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 4 ore**

SUBIECTUL I

(60 de puncte)

A. LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ

Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget, válaszoljon a hozzá kapcsolódó kérdésekre, oldja meg a feladatokat!

A tisztás szélén egy kerek képű Úritök vigyorgott. Nagyon tehetséges volt ebben a műfajban. Istenien tudott vigyorgni. Persze ez nem túlságosan lényeges. Mivelhogy a tisztáson éppen a Kecske reggelizett. Ő sem túl lényeges, de róla akarok mesélni. A mese kezdetén, tehát most, egyidőben a nem túl lényeges Úritök mesteri vigyorgásával, a Kecske azt mondta:

– Mek-mek. [...]

A Ló megállt a tisztás szélén, és jó hangosan azt mondta:

– Nyihaha.

A Kecske fölkapta a fejét, egy darabig bámult a Lóra, mint borjú az új kapura. Aztán olyan nemtudomformán széttárta a két első lábát, jelezvén, hogy ebből a nyihahából egy kukkot sem ért.

– Mek-mek – majd kis gondolkozás után még hozzátette –, mek.

A Ló megrántotta a vállát, egyúttal a fejét is rázta, s azt mondta:

– Nyihaha.

Ami jelenthette azt is, hogy „nem értem”, de esetleg azt is, hogy „jó napot”. Nem tudom. Sajnos, nem tudok lóul. Nagyobb baj, hogy a Kecske sem tudott. Közelebb léptek egymáshoz.

– Nyihaha, nyihaha – magyarázta a Ló.

– Mek-mek – próbálkozott a Kecske. Jó lassan, tagoltan mondta, hátha így megérti a Ló.

De nem értette. [...]

Már-már úgy tűnt, sohasem vergődnek zöldágra. Ekkor az Úritök észrevette a Nyulat, és kiáltozni kezdett neki. Úritökül. Erre az időre még a vigyorgást is abbahagyta.

A Nyúl, tekintve, hogy a legműveltebb állatok közé tartozott az erdőben (lám, úritökül is tudott), azon nyomban megértette, miről van szó, és méltóságteljes léptekkel közelebb jött. Legszívesebben futott volna, de hát ilyen nagy tudású állathoz, ugye, nem illik az ugrifüles futkározás.

– Na, csak mondjátok – mondta –, szerencsére én minden nyelven beszélek.

Ebbe a mondatba kicsit belepirult, mert az az igazság, hogy őzül éppen hogy csak makogott valamit, és sárgarigóul meg pacsirtául nem tudott egy kukkot sem.

De azért rendes kis állat volt, legalább elpirult, ha hazudott.

A Ló meg a Kecske nagyon megörült neki.

– Nyihaha – mondta a Ló.

– Mik-mek? Mik-mek? – kérdezte izgatottan a Nyulat a Kecske.

– Azt mondja, hogy mek-mek – tolmácsolta a Nyúl.

A Kecske arca földerült, és boldogan mondta:

– Mek-mek, mek-mek.

– Nyiha? Nyiha? – kérdezte most a Ló.

A Nyúl fordított.

– Azt mondja a Kecske, hogy nyihaha – világosította fel a Lovat.

A Ló meg a Kecske összenevettek, és barátságosan lapogatták egymás lapockáját. Ezt a Kecske unta meg előbb. Karon fogta a Lovat, odaballagtak az Úritökhöz, és megették.

„Vajon jól fordítottam?” – tűnődött a Nyúl, és a homlokát ráncolta.

(Lázár Ervin: *A nyúl mint tolmács*)

1. Mi okozott zavart a kecske és a ló beszélgetésében? **2 pont**
2. Értelmezze a szöveg csattanóját! („Vajon jól fordítottam?” – tűnődött a Nyúl, és a homlokát ráncolta.) **3 pont**
3. Mutassa be 10–15 mondatban a műköltészeti mese legalább 5 műfaji sajátosságát! **5 pont**
4. Képezzen egy-egy melléknevet a következő szavakból!
mese, ránc **2 pont**
5. Alkosson mondatot, melyben a *ugrifüles* szó legyen
a. melléknév; b. főnév! **2 pont**
6. Alkosson egy-egy mondatot a *nyelv* szó két jelentésével! **2 pont**
7. Bővítse a *Vajon jól fordítottam?* mondatot
a. tárggyal; b. határozóval! **2 pont**
8. Milyen nyelven beszél/tud Nyúl? Írja ki a helyes mondatok betűjelét a vizsgalapra!
a. Tud lóul. b. Tudja a lót. c. Beszél lóul. d. Beszéli a lovat. **2 pont**

B. LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Se dă următorul text:

„D-apoi calul meu de pe atunci cine mai știe unde i-or fi putrezind ciolanele! Că doar nu era să trăiască un veac de om! Cine ți-a vârât în cap și una ca aceasta, acela încă-i unul... Ori vorba ceea: Pesemne umbli după cai morți să le iei potcoavele.

— Tată, atâta cer și eu de la d-ta. Acum, ori c-a fi trăind calul, ori că n-a fi trăind, aceasta mă privește pe mine; numai vreau să știu dacă mi-l dai ori ba.

— Din partea mea, dat să-ți fie, dragul tatei, dar mi-i de-a mirarea de unde ai să-l iei, dacă n-are ființă pe lume.

— Despre aceasta nu mă plâng eu, tată, bine că mi l-ai dat; de unde-a fi, de unde n-a fi, dacă l-oi găsi, al meu să fie.

Și atunci, odată se suie în pod și coboară de-acolo un căpăstru, un frâu, un bici și o șa, toate colbăite, sfarogite și vechi ca pământul. Apoi mai scoate dintr-un gherghiriu niște straie foarte vechi, un arc, niște săgeți, un paloș și un buzdugan, toate pline de rugină, și se apucă de le grijește bine și le pune deoparte. Pe urmă umple o tava cu jărat, se duce cu dânsa la herghelie și o pune jos între cai. Și atunci, numai iaca ce iese din mijlocul hergheliei o răpciugă de cal, grebănos, dupuros și slab, de-i numărăi coastele; și venind de-a dreptul la tava, apucă o gură de jărat. Fiul craiului îi și trage atunci cu frâul în cap, zicând:

— Ghijoagă urăcioasă ce ești! din toți caii, tocmai tu te-ai găsit să mănânci jărat? De te-a împinge păcatul să mai vii o dată, vai de steaua ta are să fie!

Apoi începe a purta caii încolo și încoace, și numai iaca slăbătura cea de cal iar se repede și apucă o gură de jărat. Fiul craiului îi mai trage și atunci un frâu în cap, cât ce poate, și apoi iar începe a purta caii de colo până colo, să vadă, nu cumva a veni alt cal să mănânce jărat. Și numai iaca, și a treia oară, tot gloaba cea de cal vine și începe a mânca la jărat, de n-a mai rămas. Atunci fiul craiului, mânios, îi mai trage un frâu, iar cât ce poate, apoi îl prinde în căpăstru și, punându-i frâul în cap, zice în gândul său: "Să-l iau, ori să-i dau drumul? Mă tem că m-oi face de răs. Decât cu așa cal, mai bine pedestru".

Și cum sta el în cumpene, să-l ia, să nu-l ia, calul se și scutură de trei ori, și îndată rămâne cu părul lins-prelins și tânăr ca un tretin, de nu era alt mânzoc mai frumos în toată herghelia. Și apoi, uitându-se țintă în ochii fiului de crai, zice:

— Sui pe mine, stăpâne, și ține-te bine! Fiul craiului, punându-i zabala în gură, încalecă, și atunci calul odată zboară cu dânsul până la nouri și apoi se lasă în jos ca o săgeată. După aceea mai zboară încă o dată până la lună și iar se lasă în jos mai iute decât fulgerul. Și unde nu mai zboară și a treia oară până la soare și, când se lasă jos, întrebă:

— Ei, stăpâne, cum ți se pare? Gândit-ai vrodată că ai să ajungi: soarele cu picioarele, luna cu mâna și prin nouri să cauți cununa?

— Cum să mi se pară, dragul meu tovarăș? Ia, m-ai băgat în toate grozile morții, căci, cuprins de amețeală, nu mai știam unde mă găsesc și cât pe ce erai să mă prăpădești.

— *la, așa am amețit și eu, stăpâne, când mi-ai dat cu frâul în cap, să mă prăpădești, și cu asta am vrut să-mi răstorc cele trei lovituri. Vorba ceea: una pentru alta. Acum cred că mă cunoști și de urât și de frumos, și de bătrân și de tânăr, și de slab și de puternic; de-aceea mă fac iar cum m-ai văzut în herghelie, și de-acum înainte sunt gata să te întovărășesc oriunde mi-i porunci, stăpâne. Numai să-mi spui dinainte cum să te duc: ca vântul ori ca gândul?*

— *De mi-i duce ca gândul, tu mi-i prăpădi, iar de mi-i duce ca vântul, tu mi-i folosi, căluțul meu, zise fiul craiului.*

— *Bine, stăpâne. Acum sui pe mine fără grijă și hai să te duc unde vrei.*

Fiul craiului, încălecând, îl netezește pe coamă și zice: — Hai, căluțul meu! Atunci calul zboară lin ca vântul, și când vântul a aburit, iaca și ei la crai în ogradă au sosit.”

(Ion Creangă – Povestea lui Harap Alb)

Scrieți, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe, cu privire la text:

1. Precizați valoarea morfologică a următoarelor cuvinte: *meu, prăpădești, te, fiul, ogradă*. **5 puncte**
2. Menționați funcția sintactică pentru fiecare dintre cuvintele: *acum, unde, lin*. **3 puncte**
3. Despărțiți în silabe cuvântul *craiului!* **1 punct**
4. Transcrieți din text un cuvânt care conține un diftong! **1 punct**
5. Numiți un sinonim pentru sensul din text al cuvântului *tovarăș!* **1 punct**
6. Numiți un antonim pentru sensul din text al cuvântului *stăpân!* **1 punct**
7. Scrieți un eseu în care să prezentați particularitățile basmului cult ilustrând trăsăturile speciei cu exemple din „*Povestea lui Harap Alb*” de Ion Creangă. **8 puncte**

C. MATEMATICĂ

Mutassa be 10-15 mondatban az úrtartalom mérésének

- 3 standard és 3 nem standard mérőeszközét,

- alapmértékegységét, ennek törtrészeit és többszöröseit átalakításokkal!

20 pont

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII MAGHIARE

10 puncte

Szerkesszen 3 feladatos munkalapot Lázár Ervin: *A nyúl mint tolmács* című meséjét feldolgozó órához. Figyeljen a következő szempontokra:

- a témához való igazodás
- a feladatok logikus sorrendje, a fokozatosság elvének betartása
- kreativitás
- nyelvhelyesség, helyesírás

B. METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII ROMÂNE

10 puncte

Elaborați o fișă de evaluare cu barem „*Povestea lui Harap Alb*” de Ion Creangă alcătuită din

- un item de completare,
- un item cu alegere multiplă.

C. METODICA PREDĂRII MATEMATICII

10 puncte

Alkosson úrtartalom mérésével kapcsolatos feladatot az alábbi műveletsor alapján!

$$40+3 \times 7-33=28$$

Készítsen megoldási tervet, és oldja meg a feladatot!